

's Ochtends struinen in het ruige hooggebergte,
's middags relaxen op een verlaten strand en 's avonds eten
in een wervelende stad. Asturië noemt zichzelf
Het Paradijs. Journalist Kim van Dam begrijpt wel waarom.

TEKST EN BEELD: KIM VAN DAM

Asturrië

Pieken op z'n Spaans

Het einde van de wereld, zo voelt het bij het binnenrijden van het Noord-Spaanse bergdorp Fuente Dé. Hier loopt de CA-185 dood en buiten een hotel en restaurant, is er slechts één andere attractie: *El Cable*. Een kabelbaan die toeristen 750 meter hoger afzet op het centrale massief van de Picos de Europa. De drukte bij de kabelbaan is legendarisch en nu is het niet anders. Maar als ik dan eindelijk mag, sta ik ook in vier minuten boven. In een andere wereld: een grijze wildernis waar grassen en mossen moeite hebben om te overleven. Wie het uitzichtpunt *Mirador de El Cable* voor gezien houdt, is de drukte snel kwijt. Route 24 *Puertos de Aliva* belooft wandelaars in vierenhalf uur terug te brengen naar Fuente Dé. Over een ruig plateau met kraters en rotspunten zo groot als kathedralen, daal ik af naar de eerste weides. Het is nog geen hoogseizoen maar de zon brandt flink. Schapen en geiten kruipen in groepjes bij elkaar om zo veel mogelijk van elkaars schaduw te profiteren. Voorbij de *refugio*, waar broodjes *tortilla de patatas* mijn maag hebben gevuld, begint de wind te blazen. Toch blijft het lopen aangenaam. En eenvoudig, zelfs voor typische verdwalers. Bij de splitsing Espinama/Fuente Dé gaat het rechtsaf de berg op. Meteen is duidelijk waarom dit geen lichte maar middelzware route is. Op de laatste kilometers

blijkt ook waarom Noord-Spanje *'España Verde'* wordt genoemd: hier is de wildernis niet langer grijs, maar groen, groen, groen. In talloze schakeringen.

De soundtrack van Asturië

De Picos de Europa, een kalksteengebergte van 40 bij 20 kilometer op de grens van Asturië, Cantabrië en León, danken hun naam aan terugkerende zeelui. De woeste 'Pieken van Europa' waren het eerste wat ze bij terugkeer zagen. Ze liggen net achter de kust, die al even grillig is. En vormen een aaneenschakeling van kliffen, inhammen en fijne zandstranden, 345 kilometer lang. Vanuit het vissersplaatsje Llanes liggen ook Spanjes mooiste stranden binnen handbereik. Zoals bij Andrin, waar surfers al vroeg in zee liggen. In het simpele barretje - tafeltjes en stoeltjes tussen de bomen - maken de A4-tjes die op de stammen zijn geprikt nieuwsgierig naar de lunch: cider met *percebes* (eendenmosselen of duivelspootjes) en *zamburiñas* (St. Jacobsschelpen) doet 12,50 euro. Het onvergetelijke uitzicht en de *soundtrack* van Asturië - rollende golven, klingelende koeien en krijgende zeemeewen - is gratis. De topper is Playa de Poo, waar de Cantabrische Zee met doffe klappen op een komvormige rotswand beukt. Via een kleine opening bereikt het water een zandbaai, die als een rivier verder het land inloopt: een kronkelende zee-tong die er door eb enloed steeds anders uitziet.

Vieze schoenen

Terug in Llanes is er Playa de Toro, een mooie baai met kleine rotspunten op het zandstrand. Het pad over de toppen van de duinen is net lang genoeg voor een avondwandelingetje. In het dorpje zelf, ►

**Onvergetelijke uitzichten,
rollende golven, klingelende koeien
en krijgende zeemeewen**

**Van het 300 miljoen jaar oude
landschap van bergen, ravijnen,
bossen en weiden
gaat een ongekende rust uit**

waar de middeleeuwse muren nog deels overeind staan, zijn de terrasjes op Plaza de Parres Sobrino dan al tot de laatste plek bezet. Het Asturische klimaat is niet geschikt voor wijnbouw, maar wel voor cider, de 'nationale drank'. De lucht is er zwanger van de geur van gefermenteerde appels. Dat komt ook omdat de obers het spul volgens aloude traditie *escanciada* uitschenken: de fles met de ene hand hoog boven het hoofd, het glas zo laag mogelijk in de andere, precies onder de straal drank. Goed voor de cidersmaak – er komt zuurstof bij – maar funest voor de schoenen van de obers.

Vintage Asturië

Covadonga, de voornaamste entree tot het bijna onbewoonde Nationaal Park Picos de Europa, is een van de drukst bezochte bedevaartplaatsen van Spanje. In 722 versloegen de christenen er onder leiding van Don Pelayo de Moren. Daardoor bleef Asturië als enige deel van het huidige koninkrijk zelfstandig. De *Reconquista*, de herovering, zou uiteindelijk 800 jaar duren en nog altijd zeggen de Asturiërs trots: "Asturias is Asturias, Spanje is terugveroverd land." De Heilige Grot ligt op een rotsplateau onder overhangende rotsen en in het kapelletje ligt de held begraven. In het naburige Cangas de Onis hangt een replica van Don Pelayo's

Met veertig (handgemaakte) soorten, is Asturië Spanjes belangrijkste kaasproducent

kruis onder de Romeinse brug over de rivier de Sella – de meest gefotografeerde brug van Spanje. De smalle weg die vanuit Covadonga het park in slingert, is adembenemend. Het eerste uitzichtpunt biedt nog een blik op de bewoonde wereld – de basiliek die het nietige Covadonga overheerst – maar daarna is er alleen nog maar natuur. Van het 300 miljoen jaar oude landschap van bergen, ravijnen, bossen en weiden gaat een ongekende rust uit. Langzaam kruipt de weg omhoog naar de gletsjermere Enol en Ercina, waar de kazen wachten van het loslopende vee, dat de weg steeds verspert. Met veertig soorten, de meeste handgemaakt, is Asturië Spanjes belangrijkste kaasproducent. De bekendste is de *queso de cabrales*, een blauwschimmelkaas die wordt bereid van schapen-, geiten- en koeienmelk. Midden tussen de koeien, met de voeten in het water, geniet ik van de smaak van de *cabrales*, die dankzij de rijping in de kalksteengrotten ontstaat. Het uitzicht over ongerepte pieken doet de rest: dit is *vintage* Asturië.

Woody's Oviedo

"Oviedo heeft veel te danken aan Woody Allen," vertelt Liliانا Ausín Martínez, als we door het historische hart van de oude stad lopen. Toen de regisseur in 2002 de kunstprijz *Principe de Asturias* ontving, hield hij een lofzang op de schoonheid van de stad alsof het zijn eigen New York was: "Oviedo is kostelijk, exotisch en voor voetgangers gemaakt. Als ►

PRAKTISCH

■ **Vliegen** Met Iberia naar Oviedo (tussenstop in Madrid of Barcelona) vanaf € 210. Rechtstreeks met Vueling naar Bilbao en vanaf daar naar Llanes (zo'n 190 km) vanaf € 110.
■ **Auto** Van Utrecht naar Llanes is ruim 1500 km. Van Llanes naar Cudillero is zo'n 140 kilometer. Oviedo ligt daar tussenin.
■ **Parkeren** Gratis bij de hotels in Llanes en Cudillero. Hotel Fruela in Oviedo heeft een parkeergarage.

TIPS

■ **Kabelbaan Fuente Dé** Wacht tot uw nummer wordt omgeroepen. Het heeft geen zin om meteen aan te sluiten in de rij.
■ **Naar de gletsjermere in de Picos** Vanuit Covadonga en Cangas de Onis rijden er bussen en taxibusjes naar de meren.
■ **Inlezen Capitoool** *Reisgids Noord-Spanje* (€ 24,99, Unieboek/Het Spectrum).

BUEN PROVECHO!

De Noord-Spaanse keuken is goed, stevig en betaalbaar. Een *menu del día* – drie gangen met wijn, water en brood – kost 12 tot 15 euro. Drie aanraders in Asturië:

■ Bij Llanes **Sidreria El Hoyu l'Agua**. Eenvoudig maar sfeervol restaurant aan de N-634. Smul van de *croquetas de cabrales* (kaaskroketten) en de *gamoneo con membrillo* (kaas met kweeperen-pasta). 33597 Puertas de Vidiago s/n, Llanes

■ Avilés **El Nogal de San Francisco**. Zelfs om vier uur 's middags staan hier nog rijen voor de lunch. Geef uw naam op bij de ober, schuif aan aan de bar en... geniet!

C/De San Francisco 14, 33402 Avilés

■ Luarca **Restaurante Miramar**. Uitstekend restaurant iets uit de loop aan het eind van de haven. De lift brengt u naar het geweldige dakterras vanwaar u de bootjes ziet binnenvaren. Met úw verse vis. Paseo del Muelle, 33, 33700 Luarca

in een sprookje.' De hoofdstad van Asturië blijkt inderdaad aantrekkelijk: een grotendeels autovrij centrum met daaromheen chique lanen met veel groen, zoals het Franciscus Park. "Woody Allen is daarna nog geregeld terug geweest," zegt Liliana. "Hij heeft hier een deel van zijn film *Vicky Cristina Barcelona* opgenomen. Met Javier Bardem en Penélope Cruz." Ze laat Camilo de Blas zien, een delicatessenwinkel uit 1914 die in Woody's film zit en vermaard is om z'n zoetigheden, zoals *Moscovitas* en *El Carbayón*. Oviedo heeft de cineast zelfs geëerd met een standbeeld, een van de ruim honderd kunstwerken die het gezicht van de stad meebepalen. De wandeling is ook een rondgang langs pre-Romaanse bouwwerken die al jaren op de UNESCO Werelderfgoedlijst prijken. De *Camàra Santa* – de schatkamer van de Gotische kathedraal, de basiliek San Julián de los Prados, het fontein La Foncalada, de kerken Santa Maria del Naranco en San Miguel de Lillo, allemaal juweeltjes uit de negende eeuw. Maar Oviedo bouwt ook aan de toekomst, met een nieuw conventiecentrum van de hand van Santiago Calatrava.

De Spaanse meester-architect, bekend vanwege zijn 'gebeeldhouwde' gebouwen, liet op de plek van het oude voetbalstadion een kunstwerk verrijzen dat doet denken aan het skelet van een vogel.

Fraaie tegeltableaus

Een half uur naar het noorden, in de havenstad Avilés, is in 2011 een ander bouwkunstig wonder verzezen. Het Centro Niemeyer, van de inmiddels 104-jarige Braziliaanse architect Oscar Niemeyer, bestaat uit vijf elementen die samen een wonderlijke, witte wereld aan het water vormen: een open plein, een auditorium, een koepel, een toren en een multifunctioneel gebouw. De vraag is alleen of Avilés van haar cultureel centrum zal profiteren zoals Bilbao van zijn revolutionaire Guggenheim Museum. Want door de crisis en een conflict tussen plaatselijke politici moest het al vóór zijn eerste verjaardag de deuren sluiten. Gelukkig is nog niet alles verloren, want het terrein is gewoon toegankelijk.

Avilés mag de grootste vissershaven van Asturië hebben, verder naar het westen zijn de havenplaatsjes mooier en veel aantrekkelijker. Het witte dorp Luarca bijvoorbeeld, met volgens de Spaanse krant *El País* de mooiste begraafplaats van Spanje, heeft een adembenemend uitzicht over de baai en de zee. De oude visserswijk El Cambaral, waar

Woody Allen kwam hier graag en nam er een deel van zijn film *Vicky Cristina Barcelona* op

fraaie tegeltableaus verhalen over de geschiedenis van het dorp, biedt een mooi uitzicht op Luarca's haven. Hier komen elke dag heek, tonijn, kabeljauw, sardine, kreeft en krab aan land.

Strand van de stilte

Asturië afficheert zich als El Paraiso en nergens is het paradijselijker dan op Playa del Silencio bij Cudillero, een verleidelijk strand dat nooit ten prooi zal vallen aan massatoerisme. Niet alleen is het weer daarvoor te onbestendig, de toegangsweg is ook te smal en de laatste honderden meters zijn voetpad. Via een lange trap ga ik de diepte in, waar onder loodrechte rotswanden een halfroond grindstrand wacht. Cudillero zelf is een natuurlijk amfitheater, met tegen de heuvels geplakte roze, blauwe en groene huisjes. Onder de witte parasolletjes bij de haven serveren restaurants *parrillada de marisco*, gegrilde zeevruchten, en *curadillo*, een gerecht met luchtgedroogde rog.

's Avonds in de tuin van het luxueuze Casona de la Paca, laat ik de laatste cider aanrukken met een bordje cabrales. Dit is een van de vele Casas de Indianos in Asturië, villa's die emigranten lieten bouwen nadat ze in Zuid-Amerika fortuin hadden gemaakt. De magnolia's, camelia's en eeuwenoude eiken maken dit tot een oord om nooit meer weg te gaan. En als rijke emigranten van de hele wereld vooral terugwillen naar Asturië, waarom wij dan niet? ■

AANBIEDING

8 DAGEN V.A. € 945

Paradijselijk Asturië

Asturië, land van ongerepte baaien, glooiende groene heuvels en de imponerende Picos de Europa. Maar ook van historische steden en Romeanse kerkjes in middeleeuwse dorpjes. Speciaal voor Zin-lezers stelde Ardanza Reizen een prachtig 8-daags Fly & Drive-arrangement samen naar dit paradijs.

PROGRAMMA

U verblijft op drie bijzondere, kleinschalige locaties: op een landgoed nabij Llanes, in een sfeervol stadshotel in Oviedo en in een luxueuze Casas de Indianos bij het pittoreske vissersdorpje Cudillero. U krijgt uitgebreide informatie mee en kunt uw route of verblijf altijd verlengen of aan uw eigen wensen aanpassen.

PRIJS & PERIODE

Prijs voor 8 dagen: v.a. € 945 p.p. Deze prijs is gebaseerd op twee personen in een 2-persoonskamer. Prijzen o.v.v. beschikbaarheid en reisdagen.

INCLUSIEF

■ Retourvlucht Asturië ■ 7 overnachtingen met ontbijt ■ Huurauto cat. BB: Seat Ibiza of gelijkwaardig (incl. ongelimiteerd aantal kilometers, WA/BA-verzekering, lokale belastingen en tweede bestuurder gratis) ■ Uitgebreide route- en excursie-informatie. ■ Alle reserveringskosten en toeslagen ■ **Speciaal voor Zin-lezers:** een gratis 3-gangen diner (inclusief water en wijn) voor twee personen op de eerste of laatste locatie.

RESERVEREN & INFO

Ardanza Reizen is gespecialiseerd in individuele routes op maat in Spanje. Meer info of voor het opvragen van een vrijblijvende offerte: www.ardanza.nl. Of bel:

(035) 691 22 75.
Vermeld bij boeking:
Zin in Asturië.

Posada Llanes